

Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przelewicach za rok 2024 w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom 2022-2026

Podstawowym zadaniem Komisji jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych i innych substancji odurzających oraz zmiany struktury ich spożywania. Głównym celem działań profilaktycznych Komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych patologii społecznych oraz zwiększenie zdolności radzenia sobie z już istniejącymi. Komisja zajmuje się również wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomaganiem w trudnych sytuacjach życiowych.

W roku 2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działała w składzie powołanym Zarządzeniem Wójta Gminy Przelewice Nr 113/15 z dnia 17 lipca 2015 r. na podstawie, którego powołanymi członkami Komisji są:

- 1. Alicja Nowak - przewodnicząca**
- 2. Magdalena Cupak – zastępca przewodniczącej**
- 3. Beata Kowalewska- sekretarz**
- 4. Zbigniew Kupisz**
- 5. Mieczysław Kalinowski**
- 6. Dioniza Ogłoz**
- 7. Rafał Ragin**

GKRPA działała w oparciu o uchwałę Rady Gminy w Przelewicach w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2022- 2026. Zaplanowane w Programie działania miały charakter długofalowy dlatego też, realizacja niektórych z nich będzie kontynuowana również w kolejnych latach.

Zgodnie z treścią przepisu art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ powinny być wykorzystywane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów

przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele. Oznacza to, że kwota środków finansowych niewykorzystanych w danym roku budżetowym zwiększa pulę środków przeznaczonych w następnym roku na realizację gminnych programów.

W roku 2024 wpływy z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu wyniosły ostatecznie: **92054,89** (planowane wpływy na rok 2024 były na poziomie **75 000,00**). Od stycznia 2021r. istnieje również nowe źródło finansowania przez samorządy gminy działań związanych z uzależnieniami od alkoholu. Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 roku, wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. **małpek**. Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy do końca sierpnia danego roku, dokonuje podziału łącznych wpływów z ww. opłat proporcjonalnie do wpływów uzyskanych przez gminy za I i II kwartał z opłat za zezwolenia detaliczne na sprzedaż napojów alkoholowych, na podstawie danych publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz przekazuje środki na rachunki bankowe Narodowego Funduszu Zdrowia i gmin (art. 92 ust. 19 powyższej ustawy). W związku z powyższym w roku ubiegłym nasza gmina otrzymała kwotę **22684,17 zł**. Środki te zgodnie z przepisami prawa zostały przeznaczone na działania mające na celu realizację **lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu**, zadania te były zbieżne z działaniami wskazanymi w gminnym programie przeciwdziałania uzależnieniom.

W roku 2024 GKRPA realizowała następujące działania wynikające z Gminnego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom 2022-2026:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób zagrożonych narkomanią i przemocą domową.

1.1 W ramach zadań wynikających z umowy przez cały rok realizowana była pomoc psychologiczna w postaci doradztwa i terapii oraz innych zadań zleconych przez kierownika i pracowników OPS, którzy posiadają bezpośrednią wiedzę o potrzebach mieszkańców Gminy. Główne obszary problemów to uzależnienia od alkoholu, konflikty rodzinne i przemoc

domowa oraz ogólnie rozumiane wsparcie rodziny w różnych trudnościach. Osoby, które potrzebowały wsparcia z uwagi na złożone trudności i okoliczności życiowe otrzymały stosowną pomoc. W ciągu roku zdiagnozowano wiele problemów, objęto opieką osoby indywidualne, ale także rodziny. Odbyły się też spotkania w domach mieszkańców, w sytuacjach, gdy niemożliwy był dojazd do miejsca spotkań np. z uwagi na problemy zdrowotne lub komunikacyjne. Udzielono porad i objęto pomocą psychoterapeutyczną w obszarze następujących zagadnień:

- Uzależnienie od alkoholu i konsekwencje choroby dla samych uzależnionych i ich rodzin – także problematyka współuzależnienia;
- Przemoc w rodzinie i konsekwencje uwidaczniające się w zachowaniach dzieci oraz innych członków rodziny;
- Niepełnosprawność członków rodziny – radzenie sobie z trudnościami, które w takich sytuacjach najczęściej mają miejsce;
- Złożone trudności w funkcjonowaniu w roli rodzica, ograniczenia w zakresie umiejętności wychowawczych – elementy psychoedukacji i treningu umiejętności rodzicielskich;
- Zaburzenia komunikacji interpersonalnej w różnych obszarach funkcjonowania społecznego;
- Zaburzenia emocjonalne – stany depresji, apatii, przygnębienia, bezradności wobec trudności;
- Potrzeby organizacji wsparcia poprzez umieszczenie w specjalistycznych placówkach i kierowanie do lekarzy specjalistów.
- W czasie trwania umowy przeprowadzono 65 rozmów z osobami dorosłymi oraz 10 rozmów z dziećmi i młodzieżą (łącznie 75 rozmów). W zależności od potrzeby miały one charakter konsultacji, wsparcia lub terapii psychologicznej.
- Dłuższą opieką psychoterapeutyczną objętych było pięć osób (uzależnienie od alkoholu, współuzależnienie, kryzysy osobiste, problemy rodzinne).
- Odbyły się także wyjazdy do domów zainteresowanych osób w celu poznania środowiska i udzielenia stosownej pomocy w miejscu zamieszkania. W roku 2024 odbyło się 8 wyjazdów w teren – Jesionowo, Topolek, Żuków, Gardziec.

- Przez cały rok odbywały się konsultacje z pracownikami OPS, które dotyczyły działań wobec podopiecznych (strategie, procedury, konkretne postępowania, wspólnie podejmowane interwencje).

Na wniosek pracowników OPS przeprowadzono także trzy badania psychologiczne i sporządzono stosowne opinie pisemne dla potrzeb orzecznictwa.

1.2. Zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Oznacza to, że sam fakt uzależnienia od alkoholu nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego. Muszą temu towarzyszyć także określone negatywne zachowania w sferze społecznej. Zatem, tylko taki sposób życia osoby odmawiającej leczenia odwykowego wymaga interwencji władzy publicznej, który zagraża bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu oraz prawom i wolności innych osób. Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych nie posiada instrumentów prawnych do zobowiązania osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie, aby przyszła na spotkanie. Może jedynie zaprosić taką osobę na rozmowę. Nie ulega wątpliwości, że odpowiednie zmotywowanie osoby uzależnionej od alkoholu do rozpoczęcia leczenia i zmiany swojej postawy jest niezwykle istotne. W roku 2024 Komisja rozpatrywała 10 spraw związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji odurzających.

1.3. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na GKRPA spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o stosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Orzeczenie w tej sprawie wydaje Sąd Rejonowy w Stargardzie . W niektórych przypadkach jest to bardzo trudne, ponieważ osoby pijące twierdzą, że nie wymagają leczenia, wręcz nie życzą sobie ingerencji w ich życie osobiste. W takich sytuacjach Komisja kieruje wnioski do lekarzy biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. W roku ubiegłym skierowano dwie osoby na takie badanie.

1.4. GKRPA odbyła w ciągu minionego roku 8 posiedzeń . Prowadzona była ściśle

współpraca z dzielnicowymi z KPP Lipiany, pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej, kuratorami, pedagogami szkół w zakresie poprawy sytuacji rodzinnej.

1.5. W ramach porozumienia z Gminą Miasto Szczecin w roku ubiegłym objęto działaniami edukacyjno- profilaktycznymi jedną osobę, mieszkańca Gminy Przelewice, zatrzymanego i dowiezionego do wytrzeźwienia w izbie wytrzeźwień w Szczecinie. Z osobą tą została przeprowadzona rozmowa edukacyjno- motywacyjna oraz udzielono informacji o instytucjach i organizacjach zajmujących się wsparciem, leczeniem i problemami osób uzależnionych od alkoholu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień i przemocy domowej pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

2.1. Realizując zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie GKRPA współpracowała z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, w skład którego wchodzi również niektórzy członkowie Komisji. Warto podkreślić, że § 17 ust. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r., Nr. 209 poz. 1245) stanowi, że grupa robocza lub zespół interdyscyplinarny kieruje osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie i nadużywa alkoholu do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Przy czym osoba/podmiot zawiadamiająca/y nie staje się stroną postępowania. Ustawa nie przewiduje bowiem udziału w tym postępowaniu osób przekazujących informację, jak też członków rodziny osoby, o której mowa w art. 24 ustawy. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy, rozpoczyna procedurę, której kolejnym etapem jest wystosowanie zaproszenie na rozmowę do osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.

2.2. W roku ubiegłym członkowie GKRPA uczestniczyli w 6 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przemocy w rodzinie, byli członkami 21 grup roboczych prowadzących procedurę Niebieskiej karty i brali udział w 55 spotkaniach tych grup.

2.3. W celu realizacji niniejszego zadania, tak jak w latach poprzednich na terenie Gminy Przelewice funkcjonował Punkt Informacyjno- Konsultacyjny, który działał w lokalu Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na terenie Gminy Przelewice. Punkt od początku swojego działania pracował w godzinach 15.00 do 20.00, w sytuacjach koniecznych od 14.00 do 20.00 w formie stacjonarnej, jednakże specyfika i ilość osób wymagających wsparcia i korekcyjnej pracy indywidualnej wzrosła, przez co dodatkowo osoby pracujące w Punkcie pracowały w innych dniach tygodnia. Poza działalnością stacjonarną osoby pracujące w punkcie podejmowały interwencje w środowisku jak i służyły wsparciem i były aktywne na terenie szkół gminy Przelewice.

W ramach zadań punktu zostały zrealizowane następujące działania:

- * Spotkania informacyjno - diagnozujące z pedagogami oraz pracownikami socjalnymi, asystentem rodziny (podczas zebrania oraz indywidualnie)
- * Indywidualne konsultacje z rodzinami uczniów sprawiającymi trudności wychowawcze
- * Indywidualne konsultacje z nauczycielami i pedagogami uczącymi w szkołach na terenie gminy Przelewice dotyczące trudności szkolnych i wychowawczych.
- * W kilku przypadkach podjęto działania z obszaru interwencji kryzysowej, poza punktem jak i stacjonarnie w stosunku do osób doznających i stosujących przemoc.
- * W kilku przypadkach podjęto działania z obszaru interwencji kryzysowej, poza punktem jak i stacjonarnie:
 - rodziców dzieci z niepełnosprawnością intelektualną,
 - osób będących w kryzysie z powodu ciężkiej choroby osób bliskich
 - osób będących w kryzysie z powodu śmierci bliskich osób
 - osób będących w kryzysie z powodu przemocy domowej
 - osób będących w kryzysie z powodu rozstania z partnerem, z powodu rozwodu
 - osób uzależnionych i współuzależnionych członków rodzin wymienionych
 - osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych
 - osób dotkniętych kryzysem bezdomności
 - osób dotkniętych kryzysem rozwodowym
 - osób dotkniętych kryzysami psychologicznymi o innym podłożu
 - rodzin osób doznających przemocy zgłoszonych w ramach procedury niebieskiej karty
 - wsparcie osób potrzebujących porad dotyczących uregulowania spraw rodzinnych i formalnych w instytucjach państwowych i samorządowych.

Podjęto też interwencje wychowawcze i prace korekcyjną z młodzieżą sprawiającą problemy wychowawcze lub posiadającą problemy emocjonalne wynikające z dysfunkcjonalnego działania rodziny

Podjęto również szereg działań motywacyjnych wobec osób uzależnionych po wskazaniu ich przez przedstawiciela GKRPA jak i kuratora sądowego

Przeprowadzono rekomendowany program w zakresie profilaktyki uzależnień Unplugged

Podjęto współpracę z asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi jak również z kuratorami sądowymi.

Działalność punktu obejmowała pracę z

1. osobami uzależnionymi: 11
2. rodzinami osób uzależnionych: 9
3. osobami stosującymi przemoc wobec osób bliskich: 11
4. osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie: 22
5. osoby nieporadne życiowo: 4
6. rodziny w kryzysie osób dotkniętych nagłą chorobą przewlekłą: 1
7. osoby będące w kryzysie w związku z rozpadem rodziny: 6
8. osoby po próbach suicydalnych, dorośli i małoletnie dzieci: 3
9. Rodziny dotknięte próbami suicydalnymi przynajmniej jednego z członków rodziny, w tym małoletniego dziecka: 3
10. Osoby w kryzysie poczucia własnej wartości (osoby wysoko lękowe): 6
11. Osoby w kryzysie bezdomności: 1
12. Rodzice dzieci doświadczających cyberprzemocy: 2

Spotkania odbywały się w formie indywidualnej lub w miarę potrzeb z całą rodziną, cyklicznie w siedzibie punktu lub poza nim – w miejscu zamieszkania klienta, jak również przy współpracy ze szkołą.

W roku 2025 prowadzący punkt planują podjąć działania propagujące działalność punktu a także zmobilizować środowisko lokalne aby wskazywały osoby mogące potrzebować pomocy i wsparcia, jak i zwiększyć ofertę dla szkół w zakresie profilaktycznym i korekcyjnym w zależności od potrzeb. Jak również w związku z poszerzeniem kompetencji podjąć pracę edukacyjno- terapeutyczną z osobami stosującymi i doświadczającymi przemocy domowej w tym utworzenie grupy wsparcia dla osób w różnych kryzysach psychologicznych, oraz przeprowadzenie warsztatów Szkoły dla Rodziców i Wychowawców wynikających z potrzeb zgłaszanych przez klientów dotyczących niskich kompetencji wychowawczych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i innych problemów społecznych.

Podstawą teoretyczną dla realizacji działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych, jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, siecioholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Zgodnie z rekomendacjami **Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom** samorządy lokalne powinny realizować profilaktykę uzależnień głównie poprzez wdrażanie programów o potwierdzonej skuteczności i opartych na dowodach naukowych. Lista takich programów rekomendowanych znajduje się w Systemie Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego.

- W roku 2024 na terenie naszej gminy w placówkach oświatowych realizowane były programy rekomendowane, które były w całości finansowane z budżetu GKRPA, były to programy w ramach, których odbyły się warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli: **Unplugged** , **Debata, Poruszające bajki o emocjach** , **Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej**.

Realizowane były również inne programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej takie jak: **Hejt w sieci, Wzajemna komunikacja, Sztuczna inteligencja i zdrowie psychiczne - warsztaty dla nauczycieli, Emocje i komunikacja, Agresja i przemoc rówieśnicza, Trening umiejętności społecznych, Cukierki**,

- W ramach edukacji publicznej i profilaktyki uzależnień i przemocy domowej zakupione zostały ulotki i broszury, które były i są dystrybuowane wśród mieszkańców gminy Przelewice.
- Zorganizowano szkolenie dla członków GKRPA i zespołu interdyscyplinarnego z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Dofinansowano organizację zajęć z zakresu profilaktyki uniwersalnej dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic wiejskich z terenu gminy Przelewice.
- W ramach projektu „Otwórz się na pomoc” Zakupiono trzy interaktywne filmy poświęcone problemowi uzależnienia dzieci od komputera i internetu, problemowi

przemocy oraz uzależnienia od alkoholu. Filmy są udostępnione na stronie Gminy Przelewice oraz udostępnione placówkom oświatowym.

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

W roku 2024 GKRPA opiniowała 4 wnioski o wydanie pozwolenia na sprzedaż alkoholu, z czego wszystkie zostały zaopiniowane pozytywnie. W marcu 2024 r. firma Centrum Działań Profilaktycznych, przeprowadziła na terenie Gminy Przelewice terenowe szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych wraz ze sprawdzeniem potencjalnej dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich w ramach programu „2S”. Celem zadania było ograniczenie naruszeń prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim, a także zwiększenie liczby sprzedawców, którzy potwierdzają wiek młodo wyglądających klientów. Cel ten postanowiono osiągnąć realizując opracowany przez realizatora program „2S” (Sprawdzone, Skuteczne Szkolenie Sprzedawców).

W celu umożliwienia funkcjonowania punktu informacyjno- konsultacyjnego oraz pracy psychologa zakupione zostały materiały biurowe, z których korzysta również GKRPA. Podsumowując działalność Komisji w 2024 r. należy stwierdzić, że wszelkiego typu inicjatywy, jakie podejmowała Komisja w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, starała się dokonywać w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2022-2026 , a pojawiające się w trakcie realizacji problemy w sposób jak najbardziej skuteczny rozwiązywać .

Przewodnicząca GKRPA

Alicja Nowak